

خطر از دست دادن بازار عراق

طوری که خود کفایی عراق در این بخش، به کمتر از ۲۰ درصد می‌رسد و مابقی نیاز این کشور از طریق واردات تأمین می‌شود. این محصول به دلیل مصرف سالانه بیش از یک میلیارد کیلوگرم و همچنین عدم خودکفایی کامل در بلندمدت از سوی عراق، می‌تواند بازار مناسبی در جهت گسترش تجارت کشورمان باشد، همچنین به دلیل کیفیت بالای برنج ایرانی، راه صادرات این محصول هموار است.

البته باید توجه داشت که یکی از برنامه‌های کمیسیون اقتصادی عراق، کاهش وابستگی به برنج وارداتی در کوتاه‌مدت است، اما همان طور که اشاره شد، این کاهش وابستگی، تنها در کوتاه‌مدت بوده و در بلندمدت به دلیل برنامه ریزی ۳۰ درصدی در جهت خودکفایی این محصول می‌تواند قطب صادراتی مناسبی برای کشورمان باشد که در عین حال به لحاظ نزدیکی جغرافیایی و مرزهای مشترک بین دو کشور، هزینه‌های پایین‌تری را جهت صدور محصول برای ایران به همراه خواهد داشت. همچنین کمبود محصول گندم، عراق را به یک واردکننده بزرگ این محصول تبدیل کرده است. البته به لحاظ محدودیت‌هایی که در حال حاضر وجود دارد، بازار گندم می‌تواند در چشم‌انداز سال‌های بعد مهم باشد.

از رقبایی که ایران در جهت به دست آوردن بازارهای عراق با آنها روبه‌رو است، می‌توان به ترکیه که رقیب بسیار قدرتمندی برای صنایع لبنی ایران در بازار عراق می‌باشد اشاره کرد. همچنین کشورهای استرالیا و پاکستان نیز رقبای دیگری هستند که در بخش صادرات عسل به عراق فعال بوده و نباید آنها را از نظر دور داشت. این در حالی است که خود عراق از رقبای سرسخت کشورمان در صادرات خرما به بازارهای جهانی می‌باشد که با برنامه ریزی‌های کاملاً استراتژیک و دقیق می‌توان راهبردهای مطلوبی را در جهت بهبود صادرات محصولات کشاورزی در مقایسه با رقبای خارجی طراحی نمود. از جمله فرصت‌های دیگر عراق برای سرمایه‌گذاری کشورمان و بازرگانان ایرانی، بخش‌های مخابرات، داروسازی، محصولات پلیمر و پتروشیمی می‌باشند که گزینه‌های مناسبی برای صادرات به حساب می‌آیند.

مهمترین شریک تجاری و بازرگانی خارجی عراق، آمریکا می‌باشد که نزدیک به ۵۰ درصد از حجم واردات عراق را تشکیل می‌دهد. در این راستا، اتحادیه اروپا با داشتن قریب به ۲۵ درصد، در رتبه بعدی جای گرفته است. کشورمان با در اختیار داشتن یک دهم درصد از سهم کل واردات عراق، در رتبه بیست و دوم تجارت خارجی این کشور قرار گرفته که این نشانگر جایگاه نامناسب فعلی ایران در بازار عراق می‌باشد. ■

بازارهایی که عراق در تولید اقلام آنها ضعف دارد می‌تواند راه مناسبی برای گشودن درهای اقتصاد نوپای عراق باشد.

بستانکار، بدهی‌های خود را ببخشند. پس از این اقدام، نزدیک به ۴۰ درصد از بدهی‌ها بخشیده شد که راه را برای افزایش حضور سرمایه‌گذاران خارجی تا حدی هموار کرده است. از مشکلاتی که علاوه بر عدم امنیت، سرمایه‌گذاران خارجی با آن روبه‌رو هستند، و عرصه سرمایه‌گذاری خارجی را برای سایر کشورها تنگ کرده، می‌توان به عدم حضور بانک‌های خارجی در این کشور اشاره کرد. با این که مجوز انجام فعالیت این بانک‌ها صادر شده است، اما هنوز اقدام به فعالیت نکرده‌اند که در راستای رفع این مشکلات، استقلال بانک مرکزی عراق و به تبع آن، آزادسازی نرخ‌های بهره، اقدام مناسبی بود که بسیاری از موانع رو به گسترش اقتصادی عراق را در تجارت جهانی، از میان برداشت.

چه صادراتی؟

برنج از اقلام مهم تولیدی کشورمان است که سالانه میزان قابل توجهی از آن صادر می‌گردد. تولید این محصول در عراق با مشکل مواجه می‌باشد، به

پس از جنگ عراق و آمریکا که صدمات زیادی بر پیکره اقتصاد کاملاً وابسته به نفت این کشور وارد شد، مسأله بازسازی عراق و علی‌الخصوص اقتصاد آن کشور، فرصت‌های زیادی را برای پیمانکاران و بازرگانان خارجی به وجود آورد. به دلیل افزایش سرمایه‌گذاری‌ها از سوی دیگر کشورها در عراق، همچنین پیوستن این کشور به سازمان تجارت جهانی، اهمیت بررسی مبادلات بازرگانی این کشور با سایر کشورها، به خصوص کشورمان مهمتر جلوه می‌کند، چراکه عراق می‌تواند با وجود پتانسیل‌های بالای خود، از جمله برخورداری از منابع عظیم نفتی، نقش فعال و مؤثری را در اقتصاد منطقه خاورمیانه ایفا کند.

تا سال ۲۰۰۳ (سقوط صدام) اقتصاد عراق تحت تأثیر تحریم‌های تجاری، با مشکلات بسیاری همراه بود و تنها به دلیل برخورداری از بزرگترین ذخایر انبوه نفت، پس از عربستان و ایران، در بازرگانی خارجی مشارکت داشت. پس از سقوط صدام، محصول ناخالص داخلی عراق پس از کاهش چشمگیری در سال ۲۰۰۳، به نحو قابل توجهی افزایش پیدا کرد. بر اساس آمار منتشره از سوی بانک جهانی، افزایش محصول ناخالص داخلی در عراق، در سال ۲۰۰۴ بیش از ۱۱۰ درصد بوده است. همچنین بر اساس آمار گلوبال اینسایت به طور متوسط، محصول ناخالص داخلی عراق طی دو سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶، ۲۸ درصد افزایش رشد داشته است.

بازرگانی خارجی عراق به دلیل تحریم‌های گوناگون در فاصله سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۳، تنها به صادرات نفت منوط می‌شد که پس از سقوط رژیم صدام، میزان صادرات نفت عراق به بازارهای جهانی نیز افزایش یافت. بر اساس آمارهای منتشره در سال ۲۰۰۴، نزدیک به ۵۰ درصد از صادرات نفت عراق، به آمریکا صورت پذیرفته که در این راستا، کشورهای اسپانیا و ژاپن در رده‌های بعدی قرار دارند که این افزایش در تجارت خارجی عراق، رشد اقتصادی ۷ درصدی را برای این کشور از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ به همراه آورده است. از طرف دیگر، کشور عراق پس از سقوط صدام با بیش از یکصد میلیارد دلار بدهی خارجی مواجه بود که با میانجیگری ایالات متحده، مقرر شد تا بیشتر کشورهای

